

**Česká školní inspekce
Inspektorát v Kraji Vysočina
Zborovská 3, 586 01 Jihlava**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIJ-100/24-J
Sp. zn. ČŠIJ-S-15/24-J

Název	Základní škola Pelhřimov, Osvobození 1881, příspěvková organizace
Sídlo	Osvobození 1881, 393 01 Pelhřimov
E-mail	info@zsospe.cz
IČO	70 876 096
Identifikátor	600 061 248
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Šárka Trísková
Zřizovatel	Město Pelhřimov
Místo inspekční činnosti	Osvobození 1881, Pelhřimov
Inspekční činnost na místě	25., 26., 29. a 30. 1. 2024

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného podle školních vzdělávacích programů v souladu s § 174 odst. 2 písm. a), b) zákona č. 561/2004Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu a jeho souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Charakteristika

Základní škola Pelhřimov, Osvobození 1881, příspěvková organizace (dále škola) vykonává činnost základní školy, školní družiny a školní jídelny. V době inspekční činnosti bylo

zapsáno v 18 třídách prvního až devátého ročníku 453 žáků, z nichž 86 vykazovalo potřebu podpůrného opatření a 50 mělo odlišný mateřský jazyk. K povinné školní docházce se připravovalo 13 dětí v přípravné třídě. Zájmové vzdělávání bylo poskytováno 169 účastníkům v šesti odděleních školní družiny.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Vedení školy se postupně daří naplňovat některé stanovené cíle. Byly vybudovány nové odborné učebny (přírodních věd, kybernetiky, jazyků), zřízena přípravná třída pro základní vzdělávání a jsou realizovány projekty vedoucí ke zefektivnění výuky. Na základě analýzy stavu organizace a výsledků externího hodnocení vytváří ředitelka ve spolupráci s externími mentory a pedagogickým sborem novou vizi směřování školy.

Díličí řídicí kompetence jsou účelně delegovány. Rozšíření užšího vedení o zástupkyni ředitelky pro první stupeň má pozitivní dopad na metodické vedení pedagogů a asistentů pedagoga. Se začínajícími pedagogy škola systematicky pracuje např. s využitím plánů uvádění, náslechnů a vzájemných hospitací.

Další vzdělávání je promyšleně směřováno do oblastí podporujících novou vizi školy. Pedagogický sbor se postupně školí např. v principech formativního hodnocení, individuálního přístupu k žákům, Feuersteinově metodě instrumentálního obohacování, zdokonaluje se v tandemové výuce, poskytování reflexe a využívání digitálních technologií.

Přínosná je spolupráce s dalšími jedenácti školami zapojenými do projektu Pomáháme školám k úspěchu, v jehož rámci dochází ke sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe, vzájemnému učení a poskytování zpětné vazby. V posledním období získávají někteří vyučující hodnocení kvality výuky od svých kolegů v rámci tzv. otevřených hodin realizovaných v souvislosti s uvedeným projektem. V letošním školním roce se zatím nepodařilo ředitelce školy realizovat hospitační činnost na druhém stupni základní školy a v loňském a letošním roce ve školní družině, což oslabuje zpětnou vazbu ke kvalitě výuky.

Materiální podmínky pro základní a zájmové vzdělávání jsou průběžně zkvalitňovány. Vychovatelkám školní družiny se dařilo eliminovat nevýhody dané nedostatkem prostoru v kmenových třídách, kde zájmové vzdělávání z větší části probíhá.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Průběh vzdělávání v přípravné třídě se vyznačoval podnětnou vzdělávací nabídkou. Spontánní i řízené činnosti byly maximálně přizpůsobeny individuálním potřebám každého dítěte včetně přiměřeného tempa. Dodržována byla domluvená pravidla a rituály, které jsou pro děti zásadní. Při nepřímo řízených aktivitách si děti mohly volit z pestré nabídky nabízených her a didaktických činností, nebo mohly v klidu ostatní jen pozorovat, byla uplatněna aktivní i pasivní relaxace. Kvalitu výuky však snižovaly nejasné formulování cíle se špatně ověřitelným naplněním nebo v závěru nedostatečný časový prostor pro zhodnocení průběhu vzdělávání a sebehodnocení výkonů. Vzájemné hodnocení dětí nebylo zjištěno.

Hospitované hodiny na prvním stupni se vyznačovaly promyšlenou stavbou s využitím různých vzdělávacích strategií, názornost podporujících pomůcek a přirozeným střídáním činností. Vyučující využívali aktuální reálné situace a vlastní zkušenosti žáků. Kombinovali skupinovou výuku s metodicky dobře řízeným rozhovorem a samostatnou prací žáků, uplatňovali kooperaci při práci ve dvojicích. Vhodně podporovali i schopnost žáků objevovat nové skutečnosti a spojovat si učivo do mezipředmětových souvislostí. Efektivně

využívali Feuersteinovy metody instrumentálního obohacování, což vedlo k rozvoji myšlenkových procesů a kritického myšlení žáků. K upevňování a procvičování učiva pedagogové zařazovali didaktické hry, účelně střídali pestré činnosti a vytvářeli dostatek prostoru pro vlastní iniciativu žáků. Průběžně oceňovali snahu i dílčí pokrok žáků a povzbuzovali je k další aktivitě. Žáci si prohlubovali a získávali ve velké míře sociální, komunikativní a občanské kompetence (společné rozhovory, spolupráce, vstřícnost, přátelská atmosféra, sociální návyky).

Zařazování aktivizujících prvků a pohybové relaxace přispívalo k udržení aktivity a pozornosti žáků. Vyučující respektovali tempo práce žáků, poskytovali jim prostor pro dotazy a individuální dopomoc, při výskytu obtíží nabízeli žákům účinnou podporu. Dominantním rysem výuky byl individualizovaný přístup učitelů i asistentů pedagoga k žákům. Asistenti pedagoga pomáhali s udržením kázně žáků, jejich pozornosti, ověřovali pochopení zadání samostatné práce a v případě potřeby žákům opakovaně vše vysvětlovali. Přínosná byla tandemová výuka s využitím řady spontánních situací, kdy učitelky spolu s asistentkou pedagoga tvořily dynamický tým s promyšleně rozdělenými rolami moderátora, poradce, konzultanta a hodnotitele. V závěru vyučovacích hodin byl využit prostor pro shrnutí učiva, vyhodnocení práce či sebehodnocení žáků.

Navštívené hodiny na druhém stupni probíhaly v příjemné pracovní atmosféře vytvářené vhodným způsobem komunikace mezi učiteli a žáky. Dobře promyšlená výuka umožňovala dosahovat nastavené cíle. Vyučující volili efektivní formy, metody a strategie, které podporovaly aktivitu a kreativitu žáků, a vytvářeli jim příležitosti pro práci s chybou a sdělení vlastního názoru. Aktualizovali probíraná témata, propojovali učivo v širších souvislostech a vedli žáky k pochopení vzájemných vztahů. Účinná byla průběžná motivace, využívání mezipředmětových vztahů, prvků problémové výuky, propojování teorie s praxí a reálnými situacemi každodenního života. Využíván byl individuální přístup vyučujících, zejména pokud asistentky pedagoga účinně spolupracovaly s vyučujícími, a přispívaly tak k efektivitě výuky. V některých hodinách však nebyla činnost asistentek pedagoga využita ve prospěch všech žáků ve třídě, jejich role byla spíše pomocná a pasivní. Pozitivní bylo zařazování prvků vyhodnocování dosahovaných kompetencí v průběhu i závěru hodin učiteli i žáky, a to ve většině hodin. Výjimečně byla zaznamenána diferenciací výuky vzhledem k individualitě žáka.

V hodinách českého jazyka a cizích jazyků žáci v souvislosti se zpracováváním informací pracovali s různými druhy textů. Cíleně bylo podporováno porozumění čteného i mluveného sdělení, pochopení jejich souvislostí a správné interpretace. Efektivně byla využita práce s uměleckým textem formou dílen čtení. Různorodost činností a promyšlené střídání aktivit v hodinách cizích jazyků vedených v cílovém jazyce vedlo k rovnoměrnému rozvoji produktivních a receptivních dovedností žáků, k upevňování gramatických struktur i obohacení slovní zásoby. V hodinách matematiky a přírodovědných předmětů vedli vyučující žáky k hledání vhodných strategií a ke zdůvodňování uplatňovaných postupů. Uplatňováním názornosti a činnostního učení bylo dosahováno efektivnějšího osvojování probíraného obsahu.

Nabízené aktivity zájmového vzdělávání umožňovaly žákům aktivně odpočívat, věnovat se herním aktivitám, a naplňovat tak psychohygienické potřeby po ukončení výuky. Potřebná pozornost byla, za aktivní podpory asistentek pedagoga, věnována i žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Žáci otevřeně komunikovali a vyjadřovali své nápady i náměty k dalším činnostem. Úspěšně uplatňovali schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých. Vychovatelky podporovaly jejich fantazii (četbou, vyprávěním příběhů) a vhodně rozvíjely čtenářskou gramotnost.

Hodnocení výsledků vzdělávání

System zjišťování výsledků vzdělávání žáků je realizován standardními evaluačními nástroji s využitím různých forem písemného a ústního ověřování žakovských znalostí a dovedností. Sjednocování klasifikace pozitivně ovlivňuje činnost předmětových komisí a metodického sdružení. Pro srovnání úrovně dosažených výsledků škola využívá externí testování, s jehož výsledky jsou vyučující seznamováni. Řešeny jsou především souhrnné výsledky, ale bez podrobné analýzy.

Na prvním stupni základního vzdělávání učitelé k porovnávání vzdělávacích výsledků žáků realizují pravidelné srovnávací testy v matematice a českém jazyce s následnou analýzou v rámci metodického sdružení. Přínosné a velmi efektivní je cílené a systematické využívání formativního hodnocení žáků. S využitím různých nástrojů, aktivní spolupráce žáků a forem jejich sebehodnocení je tak žákům poskytována důležitá zpětná vazba, ale i motivace v procesu vzdělávání. Účelnost a efektivnost této formy hodnocení zachycující individuální posun žáka v oblasti výuky i chování je zvyšována periodickými společnými schůzkami učitele s žákem a jeho zákonnými zástupci (tzv. třídy).

Na druhém stupni učitelé pokrok jednotlivých žáků průběžně sledují a vyhodnocují, avšak převážně statisticky. Sumárně probíhá hodnocení i na jednáních pedagogické rady a předmětových komisí. Chybí podrobnější analýza s nastavením opatření a sledování jejich efektivity.

Vychovatelky školní družiny poskytují účastníkům zpětnou vazbu v podobě formativního hodnocení, které ve sledovaném vzdělávání mělo zpravidla motivační podobu. Názory zákonných zástupců na činnost školní družiny jsou aktivně získávány, analyzovány a následně využívány ke zkvalitnění výchovně vzdělávacího působení.

Škola je úspěšná v různých školních i mimoškolních aktivitách, které podporují rozvoj různých vzdělávacích kompetencí, specifických zájmů i sociální a osobnostní rozvoj žáků. Jedná se o projektové dny, exkurze, zahraniční zájezdy s výukou, návštěvy divadelních představení atd. Žáci jsou úspěšně motivováni pro účast v mnohých vědomostních a sportovních soutěžích a olympiádách. Pozitivně se také projevuje spolupráce s širokým okruhem partnerů.

Pracovníci školního poradenského pracoviště mají stanovené kompetence, které odpovídají potřebám školy. Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami má škola nastaven funkční komplexní systém podpory (např. pedagogická diagnostika, individualizace, plány pedagogické podpory, individuální vzdělávací plány a konzultace s vyučujícími). Pozornost je věnována i úspěšnosti žáků u přijímacích zkoušek na střední školy. Škola vede žáky k realistickému zhodnocení vlastních předpokladů, k volbě vhodné vzdělávací cesty a zodpovědnému výběru budoucí profese, a to s aktivním zapojením nově ustanoveného kariérového poradce.

Preventivní aktivity v oblasti rizikových jevů jsou plánovány, vybírány a realizovány ve spolupráci s externími odborníky. Rizikovým jevům se vyučující věnují i v průběhu vzdělávání ve všech předmětech. V případě potřeby škola zdařile spolupracuje s vnějšími odborníky (např. školská poradenská zařízení, orgány sociálně-právní ochrany, Vrakbar, Hodina H). Pro zachycení výskytu prvotních příznaků rizikových jevů se osvědčila online schránka důvěry Nenech to být, kdy žáci mohou odesílat podněty a s příslušnou osobou řešit cokoliv, o čem není snadné mluvit osobně.

Závěry

Vývoj školy

- Tým vedení školy byl rozšířen o zástupkyni ředitelky školy.
- Nově byla ustanovena funkce kariérového poradce pro žáky.
- Byla zřízena přípravná třída základní školy.

Silné stránky

- Vytváření nové vize směřování školy je promyšleně provázáno s náplní dalšího vzdělávání a vzájemnou spoluprací pedagogů školy. (1.1)
- Zapojením do projektu Pomáháme školám k úspěchu dochází k efektivní spolupráci se základními školami v oblasti využívání účinných výukových metod, sdílení zkušeností a poskytování zpětné vazby. (1.5)
- Začínající učitelé jsou systematicky podporováni a metodicky vedeni. (2.3)
- Přetrvává výborný průběh vzdělávání na prvním stupni základní školy, včetně spolupráce asistenta pedagoga a učitele a využití tandemové výuky. (4.1)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- Výrazně rozdílná efektivita ve využití asistentů pedagoga v některých hodinách na druhém stupni. (3.1)
- Nedostatečná diferenciací výuky v některých hodinách na druhém stupni s ohledem na využití vzdělávacího potenciálu jednotlivých žáků. (4.3)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Příklad inspirativní praxe

- Vyhodnocování úrovně dosažených kompetencí žáků na prvním stupni základní školy prostřednictvím triád, tj. ve spolupráci žáka, učitele a zákonného zástupce s využitím promyšleně nastavených formativních zpětnovazebních nástrojů. Získaná zpětná vazba umožňuje nastavení cílené podpory problémových oblastí žáka, systematické sledování pokroku a rozvoj vlastní zodpovědnosti za výsledky vzdělávání.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Nastavit efektivní zapojení všech asistentů pedagoga do realizace vzdělávacího procesu.
- Provádět pravidelnou hospitační činnost ve všech činnostech školy.
- Prohloubit diferenciací výuky žáků s ohledem na vzdělávací potenciál jednotlivců.
- Zefektivnit využití sledování výsledků žáků na druhém stupni základní školy.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou

formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Koncepce školy na období 2019–2026, ze dne 31. 8. 2019
2. Plán práce, školní rok 2023/2024, bez data vydání
3. Plán DVPP na školní rok 2023/2024, bez data vydání
4. Plán kontrolní a hospitační činnosti 2023/2024, bez data vydání
5. Rozvrh hodin, školní rok 2023/2024
6. Zápisy z jednání pedagogické rady, metodického sdružení a předmětových komisí, školní roky 2022/2023 a 2023/2024
7. Hospitace 2022/2023
8. Výsledky externího testování vybraných ročníků 2019/2020 až 2022/2023
9. Mapa školy 2021/2022
10. Dokumentace školního poradenského pracoviště
11. Dokumentace školní družiny
12. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2022/2023, ze dne 23. 9. 2023

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Ludmila Dobalová, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Bc. Kateřina Hlaváčková, školní inspektorka

Mgr. Stanislav Pulkrab, školní inspektor

PhDr. Ludmila Slánská, školní inspektorka

Ing. Hana Vejvodová, kontrolní pracovnice

8. 2. 2024